

במקורות⁶².

**כג. יש לדקדק בטבילה זו בחציצה יותר מבשאר ימות השנה
[ובדין חציצה בטבילת בע"ק כל השנה ראה במקורות⁶³]**

ס' תר"ו סק"ד כ' שדקדוקו מהרמב"ם אינו מוכרח אך מ"מ צריך שכל המים יעברו נגד גופו וסביב לו וזהו נקרא רחיצת כל גופו ע"ש, וכן פסק שם במט"א בס"ג דצריך שיעמוד זקוף ושתי ידיו מונחות נגד לבו ולא ידחוק אותן הרבה רק בריוח שיבואו המים גם שם ויזהר כששופכים עליו שישפכו נגד גופו ממש ע"ש.

[אחי"ת 1234567]

62. במתני' מקוואות הנ"ל מבואר דט' קבין נותנין מכלים, ובברכות כב. החילוק בין טבילה לט' קבין, דטבילה בקרקע וט' קבין בשפיכה, ותיקן ר"ג חצבא [כד] לשפיכת ט' קבין, ולפי"ז צ"ע אי מועיל ט' קבין במקלחת דאין כאן כלי והוא מחובר לקרקע. ובמנחת יצחק ח"ט סי' ל"ד כ' בשם ספר ברכת י"ט בשם כמה מגדולי הוראה דמועיל מקלחת לט' קבין, וגם בשבט הלוי ח"א כ' שמועיל וטעמו דכלים שאמרו הוא לקולא דאף בכלים מועיל, ולא לחומרא לומר שמצנור מחובר לקרקע לא מועיל, דקרקע מועיל טפי מכלים כדחזינן בטבילה, וכן עיקר הנתינה היא בבת אחת, רק שהקילו חז"ל לצרף ע"י כמה כלים כשלא נפסק הקילוח, אבל במקלחת דהוי בקילוח אחד ומחובר לקרקע בודאי מועיל, וכלים שאמרו היינו רק רבותא שאף זה מטהר. וכ"מ ברמב"ם שלא הביא בהלכותיו כלל דין שפיכת ט' קבין רק בהל' תפילה וכללו שם במש"כ דנהגו בשנער לרחוץ במים, ולא חילק בין כלים לקרקע. [רק דצע"ק דהא פשיטא דט' קבין לא מועיל בדרך טבילה בקרקע].

ואמנם מהגר"ש אלישיב שליט"א שמעתי דאינו מועיל מקלחת לט' קבין דאין לנו אלא מה שאמרו חז"ל מ' סאה בטבילה וט' קבין בשפיכה, וכשם שלא מועיל ט' קבין בטבילה במחבר כך בדרך שפיכה אינו מועיל רק ע"י מעשה שפיכה כמ"ש חז"ל שזהו ע"י נתינה מתוך כלים.

63. מט"א תר"ו ס"ח, ובעיקר הדבר אי פוסלת חציצה לטבילת בע"ק, בשע"ת סי' פ"ח הביא מרש"י שילהי יומא דמבואר דבע"ק צריך לשפשף משום חציצה, גם בדע"ת למהרש"ם סי' תר"ו הביא מפורש מהרשב"א יבמות מז: דגורס בגמ' דחציצה פוסלת אף בטבילת בע"ק, [ולפנינו בגמ' וכן ברמב"ן ליתא מילת ובע"ק] וכ' לדחות דהיינו בטבילה של תורה ע"ש. וכיר"ב כ' בשע"ת שם לדחות הראיה מיבמות שם דמיירי בזמן דטבילה מן התורה, ולא מתקנת עזרא. והנה מפורסמת ראיית הגר"ס זצ"ל דחוצץ, דאמרי' ביבמות שם גבי גר מי לא טבל לקריו, ושם בזמן שלא נהגו טהרות, וגם

ולכן לפני שנכנס לבית המרחץ יטול צפרני ידיו [וכן צפרני רגליו כשהן גדולות, ולכתחילה יש לגוזזן מאתמול ולא ליטול צפרני ידיו ורגליו ביום א'] וכן ירחץ עצמו במים חמים שיהא גופו נקי, ויש מהדרין אף לרחוץ ולחוץ השיניים מכל דבר החוצץ ולסרוק השערות במסרק [והמחמירין שלא לסרוק הזקן במסרק יפרידו השערות ביד בנחת]⁶⁴.

מוכת שם דהכונה על תקנת עזרא הרגילה של בע"ק, והרי בגר פוסלת חציצה ומהי ההוכחה מטבילה לקרי לטבילת גר ומזה מוכיח דאף בקרי פוסלת חציצה. ואמנם למש"כ בתו' חד מקמאי שם דמיירי שיש ב' עדים שראו שטבל לקריו, או עכ"פ נאמן ע"י אמירתו דוקא, א"כ שפיר י"ל דאף ע"ז בעי עדות או אמירה שלא היה דבר חוצץ בטבילה. והמהרש"ם שם הביא מהריטב"א נדה סז. [א"ה, והוא באמת לרשב"א ולא לריטב"א, כאשר נדפס ברשב"א שילהי נדה, וראה הקדמת תי' הריטב"א לנדה הנדמ"ח] שכ' שם ובעל קרי היינו לטהרות ושמא להתירו בד"ת ותפלה ומפני שהקילו בטבילותיו להתירו בשאובים הוצרך לומר דלחציצה לא הקילו, ומיהו בגי' ההלכות לא מצאתי שם בעל קרי ע"כ. הרי שהרשב"א גופיה מראה פנים שפוסל חציצה אף לתפילה.

ואמנם בבה"ל סי' פ"ח הביא מהאשכול שאין פוסל חציצה בטבילת קרי, רק ברוב הגוף, ובאמת האשכול שם כ' לפרש להא דמשפסף דשילהי יומא וחולק שם ארש"י דפי' משום חציצה, ומשמע דלרש"י פוסל חציצה בטבילה זו, גם במט"א נראה כן שהרי החמיר בחציצה אף בשפיכת ט' קבין, ומחמת כן כ' להרטיב רגליו קודם שיהיו המים מקדמין. ובשע"ת סי' פ"ח כ' בעהמ"ח מט"א שם, שכל הראיה שאין פוסלת חציצה בבעל קרי מט' קבין דמסתימת הפו' משמע דמהני אף ברגליו בארץ שאין המים מקדמין, והניח שם בצ"ע. וא"כ במט"א שכ' באמת לפסול בט' קבין ברגליו כנ"ל, ודאי ס"ל דפוסל בחציצה לטבילת קרי. ואמנם כ' שם שאין מדקדקין בזה, ומשמע שלא נהגו להקפיד בזה, גם דעת הבה"ל הוא כן. [ומה שהק' הבה"ל על השע"ת מהאשכול, אינו מובן דהרי השע"ת הוכיח כן מרש"י בשילהי יומא, והאשכול שם נדחק בזה טובא לפרש שלא כרש"י] וכן הביא באלף המגן סי' תר"ו סק"ז בשם הרדב"ז שאין פוסל חציצה, וכן המהרש"ם בדע"ת בסי' תר"ו מסיק דמש"כ השל"ה להחמיר בטבילת עיוה"כ בחציצה, זהו משום חומרא דיוהכ"פ, ולא בכל השנה.